

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-72>

УДК 657:341

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ В СИСТЕМІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

ACTUAL PROBLEMS OF STRATEGIC MANAGEMENT COST ACCOUNTING IN THE SYSTEM OF ENTERPRISES INNOVATIVE DEVELOPMENT

Згалат-Лозинська Любов Олександрівна

доктор економічних наук, доцент,
Київський національний університет будівництва і архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2063-5738>

Лич Володимир Миколайович

доктор економічних наук, професор,
Київський національний університет будівництва і архітектури
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9024-1593>

Zgalat-Lozynska Liubov, Lych Volodymyr

Kyiv National University of Construction and Architecture

Стаття присвячена вирішенню проблем стратегічного управлінського обліку витрат на інноваційну діяльність. На теперішній час в системі бухгалтерського обліку відзначається недостатність обліково-статистичних інструментів для відображення інноваційного статусу підприємств, інноваційних доходів та витрат. Складність врахування витрат на інноваційну діяльність полягає в їх розпороченості за різними елементами інноваційної системи підприємства. Проблематика обліку інноваційних процесів конкретизується низкою невідповідностей законодавчого та нормативно-правового, обліково-статистичного, фінансово-економічного характеру. На думку автора це обумовлено в першу чергу несформованим управлінським курсом на формування економіки інтелектуально-інноваційного капіталу, кінцевою метою якого є підвищення рівня життя громадян.

Ключові слова: стратегічний управлінський облік, інноваційний розвиток, інноваційна діяльність, видатки, доходи, облік інноваційної діяльності.

The article is devoted to solving the problems of strategic management accounting of costs for innovative activities. Strategic management accounting is considered as an information and accounting system for the collection, analysis and interpretation of strategically important information regarding the company's activities. The obtained information can be used for internal organizational monitoring and external audit of innovative activities by investors. Currently, in the accounting system, there is a lack of accounting and statistical tools to demonstrate the innovative status of enterprises, innovative income and expenses. The difficulty of taking into account the costs of innovation activity connected with their distribution among various elements of the enterprise's innovation system, namely: generation of knowledge, formation and development of intellectual and innovative capital, ensuring the production and commercialization of an innovative product, registration of intellectual property rights. Currently, there is no organized system of accounting accounts that would clearly allow determining the amount of costs and revenues from innovative activities. The problems of accounting for innovative processes are specified by a number of inconsistencies of a legislative and normative-legal, accounting-statistical, financial-economic nature. According to the authors, this is due primarily to an unformed management course on the formation of the economy of intellectual and innovative capital, the ultimate goal of which is to raise the standard of living of citizens. In order to improve management accounting and determine the effectiveness of innovative activities, it is recommended to introduce additional sub-accounts that could reflect the costs of innovative activities and income from the sale of innovative products. This requires amendments to accounting and reporting regulations in terms of allocation of direct accounts and sub-accounts of innovative costs and revenues from innovative activities. Such changes are necessary to adjust accounting for the needs of strategic management accounting in the conditions of innovative development.

Keywords: strategic management accounting, innovative development, innovative activity, expenses, income, accounting of innovative activity.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки підвищення ефективності діяльності підприємств повсякчас вимагає впровадження інновацій, що є об'єктивно необхідним механізмом адаптаційних змін та основним фактором зростання конкурентоспроможності підприємства, підвищення рівня ділової активності та виконання стратегічних завдань стійкого економічного розвитку в довгостроковій перспективі.

Безумовно, будь-яка інноваційна діяльність потребує чималих витрат на її реалізацію та пов'язана з високим ступенем невизначеності та ризиків, що вимагає диверсифікації останніх між інноваційним підприємством та інвесторами. Значні обсяги капіталовкладень в інноваційні проекти, відсутність уніфікованого складу інструментів обліку та управління інноваціями вимагають від власників капіталу здійснювати обліково-аналітичне забезпечення інноваційного процесу та залучати перспективні прийоми моніторингу та оцінки витрат на інноваційний розвиток.

Впровадження інформаційних технологій практично в усі бізнес-процеси підприємств призводить до змін підходів та принципів роботи облікових систем підприємства, спрощення аудиторської діяльності, що стане вкрай важливим для залучення інвестицій в часи післявоєнної відбудови України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання використання стратегічного управлінського обліку як важливої інформаційно-облікової системи збору, аналізу та інтерпретації стратегічно важливої інформації щодо діяльності підприємства, необхідної для оцінки, планування та контролю за реалізацією управлінських рішень, розглядалась в працях таких вчених, як Атамас П. Й., Биба В. В., Голов С. Ф., Друрі К., Косташ Т. В., Матюшина Ю. І., Смола М. Р., Чумаченко М. Г., Фоміна О. В. та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблематика управлінського обліку витрат знайшла своє вирішення в працях Рожельюк В. М., Денчук П. Н. [1], Чернишової Л. І. [2], Овчарової Н., Кравченко О., Бобошко Р. [3] Питання управлінського обліку витрат в системі інноваційного розвитку підприємств розглядалися в працях Волощук Л. О. [4], Іванкова В. М. [5], Скрипника М. Є. [6], водночас наявність методичних проблем управлінського обліку інноваційної діяльності, потреба їх практичного вирішення обумовили актуальність подальшого дослідження даного питання.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження проблеми реалізації

стратегічного управлінського обліку витрат в системі інноваційного розвитку підприємств та окреслення перспективних шляхів його удосконалення як одного з основних засобів підвищення інноваційної активності вітчизняних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування економіки інтелектуально-інноваційного капіталу, активне впровадження цифрових технологій створює передумови для моделювання техніко-технологічної структури виробництва, прогнозування фінансово-економічних результатів та сценаріїв уникнення небажаних ризиків на мікро- та макрорівні. Для забезпечення інноваційного розвитку, досягнення певного рівня інноваційної активності, необхідно здійснювати моніторинг комплексу заходів щодо стимулювання інноваційної діяльності, що дозволить зацікавити інвесторів, у тому числі й іноземних, до вкладення коштів у вітчизняні інноваційні проекти, оскільки інноваційна діяльність нерозривно пов'язана з інвестиційною діяльністю. Наразі бухгалтерський облік інноваційних процесів на підприємстві не може забезпечити повною мірою інформаційні потреби керівників та інвесторів щодо оцінки динаміки та ефективності інноваційної діяльності через відсутність стандартизації даного облікового спрямування.

У зв'язку з цим доцільно виділити два універсальних показники для оцінки обсягів інноваційної діяльності – це дохід від інноваційної діяльності, а також витрати на неї [7, с. 63; 8, с. 12]. Відзначаючи виключне значення управлінського обліку витрат для стратегічного аналізу та контролю стану інноваційної діяльності, потрібно окреслити об'єктивні проблеми його обліково-аналітичного забезпечення.

Складність врахування витрат на інноваційну діяльність полягає в їх розпорощеності за різними елементами інноваційної системи підприємства, а саме: генерування знань, формування та розвитку інтелектуально-інноваційного капіталу, забезпечення виробництва та комерціалізації інноваційного продукту, оформлення прав інтелектуальної власності (рис. 1).

На теперішній час в системі бухгалтерського обліку відзначається недостатність обліково-статистичних інструментів для відображення інноваційного статусу підприємств, інноваційних доходів та витрат. Це в першу чергу обумовлено спрощеним розумінням ролі інноваційної діяльності в

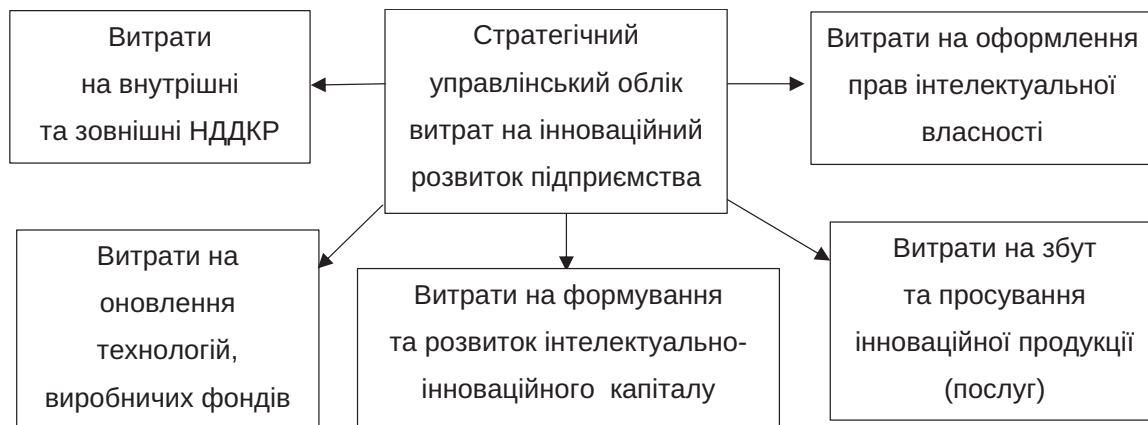

Рис. 1. Напрями стратегічного управлінського обліку витрат на інноваційний розвиток підприємства

Джерело: складено на основі [11]

забезпеченні економічного розвитку, конкурентоспроможності підприємства, галузі, держави в цілому. погоджуючись з думкою Заяць Т. А., що в нашому суспільстві наявне скептичне ставлення до трансформаційного курсу на формування економіки інтелектуально-інноваційного капіталу, яке не сприяє становленню ціннісних орієнтирів інноваційного розвитку. Це частково обумовлено уповільненням інноваційних процесів та реформ, що за 30 років так і не дали суттєвого економічного чи соціального результату [9, с. 17]. Таке ставлення відображається в різних аспектах – законодавчому та нормативно-правовому, обліково-статистичному, фінансово-економічному, кадровому.

Відносно законодавчого та нормативно-правового аспекту потрібно відзначити, що чинні документи щодо регулювання інноваційної діяльності розпорошені за різними рівнями та відомствами, зокрема, представлені в Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, у законах «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та інших, в яких інновації виступають як складова інвестиційного процесу, об'єкт регулювання в рамках бюджетної, фінансової, науково-технічної діяльності. Зазначені закони також визначають особливості діяльності інноваційних структур, таких як технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори, зокрема на територіях з особливим правовим режимом господарювання, визначають правовідносини охорони та захисту прав інтелектуальної власності.

Фінансово-економічний аспект інноваційної діяльності безпосередньо пов'язаний з потребою протекціонізму та стимулювання цього виду діяльності в ринкових умовах переважно через високі витрати на розробку та комерціалізацію інновацій. Нагадаємо, що в попередніх редакціях закону України «Про інноваційну діяльність» були передбачені пільгові умови оподаткування, стягнення мита для інноваційних структур, також був розроблений порядок прискореної амортизації, механізм відшкодування ПДВ для модернізації обладнання та інтенсифікації інноваційної діяльності, прискореної амортизації [11]. В подальшому після вилучення ст. 21 і 22 про особливості оподаткування та митного регулювання інноваційно активних підприємств з даного закону, він практично перестав виконувати свою фінансово-економічну функцію в плані бюджетної та фіскальної підтримки інноваційної діяльності, адже жоден з цих механізмів на практиці не реалізовувався. Також в умовах перманентного дефіциту державного бюджету досить сумнівною є можливість виконання ст.17 даного закону, що декларує повне або часткове безвідсоткове кредитування інноваційних проектів за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів України, можливість компенсацій відсотків по кредитах або надання гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів, відшкодування вартості майнового страхування останніх. Зважаючи на пріоритетність повоєнної масштабної відбудови промислового сектору економіки України в майбутньому необхідно розробити: механізм реалізації інвестиційно-інноваційних програм, заснований на зміша-

ному фінансуванні інноваційних підприємств в рамках міждержавного співробітництва; запровадити податок на виведений капітал, інші методи запобігання виведенню з економіки України інвестиційних коштів; стабілізувати фінансовий ринок, залучити суб'єктів фінансово-кредитної системи до активної взаємодії з реальним сектором економіки. Наразі в Україні вже зроблені перші кроки на шляху відбудови – створена новітня електронна платформа Advantage Ukraine для залучення іноземного капіталу з метою фінансування проєктів в галузі оборони, металургії, агропромислового комплексу, виробництва енергії, фармацевтичної промисловості, промислового машинобудування, деревообробки, проєктів в галузі інфраструктури, інноваційних технологій. Такий підхід дозволить в короткі терміни відбудувати основні галузі та здійснити модернізацію обладнання, яка для більшості підприємств практично не здійснювалась впродовж десятиріччів.

Обліково-статистичний аспект забезпечення інноваційного розвитку є найбільш критичним. В документах бухгалтерської звітності питання обліку інноваційної діяльності розглядається лише в підсистемах обліку рахунків нематеріальних активів (рахунок 12) в розрізі окремих субрахунків, зокрема, 123 «Права на комерційні позначення» (за яким ведеться облік наявних в розпорядженні прав власності на комерційні позначення (в тому числі права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо), 124 «Права на об'єкти промислової власності» (за яким ведеться облік наявних прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, у тому числі ноу-хау, тощо) та 125 «Авторське право та суміжні з ним права» (за яким обліковуються наявні авторські та суміжні з ними права (право на художні, літературні, музичні твори, комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних), виконання, фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення тощо).

Облік витрат, пов'язаних з інноваційною діяльністю, в бухгалтерській звітності відображається також на рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів».

До інноваційних витрат зараховуються витрати майбутніх періодів, що після завершення інноваційного проєкту нагромаджуються на рахунку 15 «Капітальні інвестиції»,

субрахунках 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів», 153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів», 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»). У випадку відсутності результату у вигляді інноваційного продукту витрати майбутніх періодів списуються на субрахунок 941 «Витрати на дослідження і розробки» рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності», К-т рахунків 13 «Знос необоротних матеріальних активів», 20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 372 «Розрахунки з підзвітними особами», 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Як видно, перелік рахунків, з якими кореспондує рахунок 39 для опосередкування виконання інноваційних проєктів є досить різноманітним, що не дозволяє чітко вибудувати інформаційний базис моніторингу результативності інноваційної діяльності.

Зрозуміло, що віднесення реалізованого проєкту до інноваційного обумовлена переважно приналежністю організації до науково-дослідницького чи дослідно-конструкторського профілю. Якщо розглядати питання інноваційності, то потрібно звернутися до положень закону України «Про інноваційну діяльність», ст. 1 якого визначає інновацію як «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [11]. В ст. 15 визначено, що інноваційна продукція «виробляється (буде вироблена) в Україні вперше», або порівняно «...з аналогічною продукцією, представленою на ринку ... має суттєво вищі техніко-економічні показники». Вочевидь доведення ступеню інноваційності продукції передбачає визначення рівня конкурентоспроможності, її новизни на ринку. Тобто, щоб стверджувати, що відповідно до формулювання в законі продукція є дійсно інноваційною, необхідно представити патент (охоронний документ) або провести науково-технічну експертизу. Тому більшість підприємств підходить до звітності про результати інноваційної діяльності суто формально, коли є безпосередньо виконання чи впровадження власних розробок, реєстрація чи використання патентів, конструкторських рішень. Щодо установ науково-дослідного профілю, то управлінський облік витрат доцільно здійс-

снювати в розрізі окремих видів їх діяльності: внутрішніх та зовнішніх науково-дослідних розробок (проектно-конструкторських робіт, техніко-технологічної документації), придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, зовнішніх знань, професійного навчання та підготовки персоналу, ринкового впровадження інновацій, тощо.

Вивчаючи облікову політику щодо класифікації витрат на проектування інновації, підготовку проектно-конструкторської документації, розробку технології, виготовлення та випробування експериментального зразка, партії виробів, серійне виробництво), відповідно до НП(С)БО 8 витрати на розробку обліковують на рахунках 12 «Нематеріальні активи», Субрахунок 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів», субрахунку 941 «Витрати на дослідження і розробки». Облік витрат здійснюється в розрізі окремих проектів. В бухгалтерському обліку витрати на створення інноваційної продукції ідентифікують як інші витрати операційної діяльності відповідного періоду, а витрати на завершені науково-дослідні розробки відносять до складу первісної вартості нематеріальних активів. Планову собівартість розраховують на основі обліку вартості обладнання, матеріальних ресурсів, робочої сили з урахуванням нормативу накладних витрат. Для візуалізації обліку використовують календарний план, що дозволяє спланувати витрати в розрізі етапів виконання, відділів, часових інтервалів, що дозволить ефективно контролювати їх рівень.

З точки зору оцінки рівня дохідності інноваційної діяльності, на нашу думку, доцільно рекомендувати запровадити додаткові субрахунки, на яких би могли обліковуватись «Доходи від реалізації» інноваційної продукції (рахунок 70) в розрізі окремих субрахунків.

Окрім визначення витрат та планової собівартості, управлінський облік передбачає розрахунок статистичних показників. Відповідно методики державного статистичного спостереження № ІНН (одноразова) визначаються такі основні показники:

1. Кількість інноваційно активних підприємств (одиниць) – кількість підприємств, що в період обстеження займалися інноваційною діяльністю.

2. Кількість підприємств із технологічними інноваціями (одиниць) – кількість підприємств, що в період обстеження займалися технологічними інноваціями.

3. Кількість працівників на інноваційно активних підприємствах (осіб) – кількість

осіб, які працюють на підприємствах, що в період обстеження займалися інноваційною діяльністю.

4. Обсяг витрат на інноваційну діяльність (тис. грн.) – витрати, що здійснили підприємства на розробку інновацій (включаючи заробітну плату найманих працівників). До обсягу витрат на інновації включають витрати на внутрішні НДР (включаються капітальні витрати на споруди й обладнання для виконання НДР), придбання НДР, машин, обладнання та програмного забезпечення (за винятком витрат на обладнання для НДР), придбання зовнішніх знань.

5. Загальний обсяг реалізованої продукції (послуг) інноваційно активними підприємствами (тис. грн.) – обсяг продукції, що була реалізована за період, указаний в обстеженні, визначається за ціною продажу відвантаженої за межі організації готової продукції (виконаних робіт, послуг), що зазначена в оформлених як підстава для розрахунків з покупцями (замовниками) документах, незалежно від надходження платежів у відпускних цінах підприємства без податку на додану вартість, акцизного збору та інших непрямих податків.

6. Обсяг реалізованої інноваційної продукції (послуг) (відсотки) – частка обсягу реалізованої інноваційної продукції (послуг) у загальному обсязі реалізованої продукції (послуг) підприємствами.

7. Загальний обсяг фінансування інноваційної діяльності (тис. грн.) включає надходження від різних джерел фінансування на покриття витрат на інноваційну діяльність підприємства.

З метою забезпечення динамічного та ефективного управління інноваційними процесами, для внесення відповідних змін і рекомендацій проводиться систематичний аналіз інформаційно-статистичного забезпечення пріоритетних напрямів інноваційного розвитку. Аналіз узагальненої інформації про інноваційну діяльність, її результати, ґрунтуються на показниках:

– обсягів капіталовкладень в інноваційний розвиток по відношенню до значень амортизаційних відрахувань;

– рентабельності інноваційних капіталовкладень – відношення доходів від інноваційних капіталовкладень до розмірів фінансування НДР відносно річного ВВП;

– частка продажів новоствореної інноваційної продукції у загальному річному обсязі продажів;

- кількість зареєстрованих охоронних документів на рік;
- питома вага реалізованих винаходів за рік відносно.

Висновки. Недосконалість методичних підходів, що використовуються для стратегічного управлінського обліку витрат в системі інноваційного розвитку підприємств, не дозволяють здійснити обґрунтований динамічний та структурний аналіз інноваційної діяльності. На теперішній час не існує впорядкованої системи бухгалтерських рахунків, що однозначно дозволяли б визначити розміри витрат та доходів від інноваційної діяльності. Проблематика обліку інноваційних процесів конкретизується низкою невідпо-

відностей законодавчого та нормативно-правового, обліково-статистичного, фінансово-економічного характеру, що обумовлено в першу чергу несформованим управлінським курсом на формування економіки інтелектуально-інноваційного капіталу, кінцевою метою якого є підвищення рівня життя громадян. Це вимагає внесення змін до положення по веденню бухгалтерського обліку та звітності з частини виділення прямих рахунків та субрахунків інноваційних витрат та доходів від інноваційної діяльності, що дозволить трансформувати чинну систему бухгалтерського обліку до потреб стратегічного управлінського обліку в системі інноваційного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Рожелюк В. М., Денчук П.Н. Принципи управління витратами на виробництво у ринковому середовищі. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2007. Спец. вип. 22. Ч. II. С. 212–216.
2. Чернишова Л. І. Особливості формування системи управління витратами вітчизняних підприємств. *Інноваційна економіка*. 2014. № 3 (52). С. 61–68.
3. Овчарова Н., Кравченко О., Бобошко Р. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами сільськогосподарських підприємств. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-45> (дата звернення: 20.10.2022).
4. Волощук Л. О. Обліково-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком підприємства. *Праці Одеського політехнічного університету*. 2011. Випуск 2 (36). С. 329–333.
5. Іванков В. М. Застосування стратегічних концепцій управлінського обліку для забезпечення інформаційних потреб інноваційного менеджменту. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2017. № 2 (80). С. 8–15.
6. Скрипник М. Є. Організація стратегічного обліку в умовах інноваційної діяльності. *Економіка та суспільство*. 2016. Вип. 3. С. 542–548.
7. Корольова О. І. Облік витрат інноваційної діяльності: проблеми та перспективи розвитку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2015. № 12 (175). С. 62–65.
8. Крупка Я. Д. Варіанти обліку інноваційних процесів на підприємстві. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2006. № 5. С. 11–18.
9. Заяць Т. А. Ціннісні орієнтири інноваційного розвитку в Україні. *Демографія та соціальна економіка*. 2021. № 2. С. 3–22. URL: <https://dse.org.ua/archive/44/1.pdf>.
10. Про інноваційну діяльність : Закон України № 40-IV від 04.07.2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 30.10.2022).
11. Про затвердження форми державного статистичного спостереження N ІНН : Наказ Державного комітету статистики України від 13.11.2008 р. №447 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0447202-08#Text> (дата звернення: 30.10.2022).

REFERENCES:

1. Rzhelyuk, V. M. (2007). Printsipi upravlinnya vitratami na virobnitstvo u rinkovomu seredovishchi [Principles of production cost management in the market environment]. *Naukoviy visnik Uzhgorodskogo universitetu. Spetsvip*. 22. Ch. II. 212–216. [in Ukrainian]
2. Chernishova, L. I. (2014). Osoblivosti formuvannya sistemi upravlinnya vitratami vitchiznyanikh pidpriemstv [Features of the formation of cost management system of domestic enterprises]. *Innovatsiina ekonomika*, no 3 (52), pp. 61–68. [in Ukrainian]
3. Ovcharova, N., Kravchenko, O., Boboshko, R. (2021). Formuvannya oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia vytratamy silskohospodarskykh pidpriemstv [Formation of accounting and analytical support for cost

management of agricultural enterprises]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-45>. [in Ukrainian]

4. Voloshchuk L. O. (2011) Oblikovo-analitchne zabezpechennya upravlinnya innovatsiynim rozvitkom pidpriemstva [Accounting and analytical support of management of innovative development of the enterprise]. *Pratsi Odeskogo politekhnichnogo universitetu*, no. 2 (36), pp. 329–333. [in Ukrainian]

5. Ivankov, V. M. (2017) Zastosuvannia stratehichnykh kontseptsii upravlinskoho obliku dlia zabezpechennia informatsiinykh potreb innovatsiinoho menedzhmentu. [Application of strategic management accounting concepts to ensure information needs of innovative management]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnogo universytetu. Seriya : Ekonomichni nauky*, no. 2 (80), pp. 8–15. [in Ukrainian]

6. Skrypnyk, M. Ye. (2016) Orghanizacija stratehichnogo obliku v umovakh innovacijnoji dijalnosti [Organization of strategic accounting in the conditions of innovative activity]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 3, pp. 542–548. [in Ukrainian]

7. Korolova, O. I. (2015). Oblik vytrat innovatsiinoi diialnosti: problemy ta perspektyvy rozvytku [Cost accounting of innovative activities: problems and prospects for development]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 12 (175), pp. 62–65 [in Ukrainian]

8. Krupka, Ya. D. (2006). Varianty obliku innovatsiinykh protsesiv na pidpriemstvi [Variants of accounting for innovative processes at the enterprise]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 5, pp. 11–18. [in Ukrainian]

9. Zaiats T. A. Tsinnisni oriientyry innovatsiinoho rozvytku v Ukraini. [Value orientations of innovative development in Ukraine]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*. 2021, no. 2. pp. 3–22. Available at: <https://dse.org.ua/arhcrive/44/1.pdf>. [in Ukrainian]

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine “About innovative activity”. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (accessed 30 October 2022).

11. The State Statistics Committee of Ukraine (2008), The Order of Ukraine “On the approval of the state statistical observation form N IHH”. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0447202-08#Text> (accessed 30 October 2022).